

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniuersi, Atqve Legvm || Pene Omnium
Gentium, Et || Rerum Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

1 De Successionibus, & Hereditate in vniuersum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

magis necessaria vocaretur tribus tantum contentus ero. Quorum prior, ex rebus ipsis firmamentum habet altera, ex personis: postrema, ex negotiorum vtilitate. Ad rerum igitur primo necessitatem & conseruationem pertinet vsucapio. Futurum enim est, si res a dominis contendantur, nullo audente illas colere, metu ne euincantur perpetuo, vt fordescant, & profus steriles reddantur, dumis & sentibus obfita, carie vel rubigine exelæ, l. cum no- vissimi. de praeser. 30. vel 40. ann. Auth. agricultores, que res pign. obli. poss. C. Theoph. in §. 1. de vsuca.

Fertus assiduo si non renouetur aratro,

Nihil nisi cum spinis gramen habebit ager. Ouid. 5. de Tristib.

Et Horatius Serm. 1. sat. 3. tantum,

Neglectis vrenda filix immascitur agris.

Vnde inducta dicitur vsucapio bono publico, ne dominia rerum sub incerto fiat, l. 1. de vsuc. P. ¶ Secunda ratio personas respicit, vt metu, ne rebus suis priuentur domini negligentes, cogantur rebus suis animum intendere, & ex ferunt ad laborem optimo exemplo diligentiorum prouocentur, & ad propriam naturam reuocentur: cum hominibus lex constituta, in sudore vultus tui videris pane tuo, Genes. 3. ca. Et fertur quidam Ephesinus legislator, legem vsucapionis tulisse ea sola ratione, ad evitandam miserorum segnitiam, c. vigilans, de praeser. Quemadmodum & Iustinianus alia propemodum simili firmit, vt sit differentia inter defides, & diligentes, l. vt perfectius, C. de annal. except. Et Solon etiam, in negligentes & legnes multam & poenam constituit, auctore Plutarcho in Solon. Et Gellius refert lib. 4. c. 12. apud Romanos quoque censoria nota punitos, qui indiligenter agros suos coluissent, & passim fuisse vineas suas fordescere. Fertur tritum illud, diligentibus non negligentibus iura subuenire, l. pupillus, qua in frau. cre- dit. P. ¶ Tertia ¶ pertinet ad minuenda negotia, ad lites & contro- uersias sopiendas, pene immortales, si liceret post longum aut longissimum tempus res repetere ab aliis bona fide excultas. Ira, & vt sit litium finis, approbata est, l. si pro suo, in P. l. 2. de aqua plu. arc. Vocat ideo vsucapionem Cicero, finem sollicitudinis, Cic. pro Cae- cin. Nam lite carere, certe pars beatæ vitæ mortalis est: si credamus Martiali, lib. 10. Epig. epig. 47. dum ait,

Vitam que facium beatiorum,

Incurdissime a Martialis, hec sunt:

Res non parva labore, sed relicta:

Non ingratus ager, focus perennis,

Lia nunquam, rogata, mens quæta, &c.

Neq; vsucapio sola, sed alia pleraque minuendarum litium causa inducta sunt, etiam contra strictam disputandi rationem, vt transactio, l. fratris, de trans. C. Heremodiciam, l. properandum, C. de iudic. & alia plura, §. item verborum, de inutil. stipul. clem. dispen- diosam, de iud. c. finem litibus, de dolo & contum. Est enim principa-

lis cura & fines legislatorum, lites minuere vel extinguere, l. 1. de nouo Cod. suo. C. §. 1. de poena rem. litig. ¶ Quibus ¶ ductus non pos- sum probare eorum sententiam, qui putant contra naturam vsu- capiones introductas esse: parum enim mihi videntur officere dua- rationes in eas coniectæ: quarum prima, Naturalia sunt immutabi- lia iure ciuili, §. sed naturalia, de iure nat. l. eas de c. dimini. P. §. si. de legit. agnat. iur. l. 2. §. si de vsufr. ear. rer. que vsu conju. P. at domi- nia sunt de iure gentium, inquit, l. 1. de acq. poss. l. ex hoc iure, de iust. & iur. Ergo auferri non possunt dominis per vsucapiones, quæ iuris ciuili sunt. Altera ratio est, quod iure naturæ æquum non sit, cum alterius damno locupletari, l. nam hoc natura, de con- dit. indeb. P. l. iure nature, de reg. iur. P. c. locupletari, eo in 6. Etenim prior argumentatio sic tollitur. Et quod fallum sit dominia esse iuris naturalis. Nam iure naturæ omnia communia, & iure ciuili hoc tuum, hoc meum, c. quo iure, 8. dist. veruntamen nihilominus iure gentium ex consensu videlicet gentium distributa dominia. Sed eadem ratione, qua iure gentium visa est iusta distributio do- miniorum, eadem visa æquissima est conseruatio & translatio ab vno in alium. Alioquin frustra de contractibus translatis domi- nii disputaremus. qui & iurigenium dicuntur, l. iurigenium, de pact. l. ex hoc iure, de iust. & iur. Adde nihil tam æquum esse natu- ra, quam voluntatem domini in alium rem suam transferre vo- lentis, ratam haberi, §. per traditionem, de rer. diuis. qui autem rem suam patitur vsucapi, alienare sponte videtur, l. alienationis, de ver. sig. Sed non potest, inquit, alienatam & vsucaptam repetere, ve- rum, vicedeo tamen damna vsucapio: cum non liceat peni- tere, nec in aliis modis transferendi dominii. Locupletari autem cum alterius iactura vsucapientem, negamus: nam & primam rem pro derelicto habuisse videtur, qui tandiu passus est rem suam ab alio possideri, & res reddisse in pristinam communitatem videtur, vt possit esse tanquam nullius prius occupantis, vt ante diximus, §. c. 1. de iur. in titulo pro derelicto. Et indignus est priuilegio do- minii, qui eo abutitur, c. priuilegium, in q. 3. ca. tuarum, de priuileg. Neque quisquam sani iudicii responderit, poenam delinquenti- bus impositam, dici debere legem: quia ea qui puniunt, melior redditur, l. si pana. 20. de poen. in P. l. 1. C. ad leg. iul. refer. & eius ex- emplo plures, l. capitalium, 28. §. famulos, de poen. in P. Docuimus autem alibi, leges, oriofes, & res suas contententes, poena dig- nos, in criminibus extraord. Neq; iustor posset esse poena, quana vt per rerum ademptionem, in quibus quis peccauit, pleatur, Sapient. 11. l. si fugitiui, 3. C. de pan. dignique insuper improbi, qui & suis priuentur, & fame pereant, l. bona fides, de pos. P. Etenim & simi- les negligentes cani olitoris, qui nec caules comedit, nec finit alios comedere: & hi neque colerent res, nec si- colere diligentes.

DE SVCCESIONIBVS CONVENTIONALIBVS, LIB. XLI.

De successione & hereditate in vni- uersum. CAP. I.

- 1 Libri 41. ad superiores continuatio.
- 2 Voluntatis vltima sanor & effectus.
- 3 Testamenta impleri debent. & principali & pontificali auctori- tate.
- 4 Testamentum iuris publici, & lex formissima, voluntas vltima.
- 5 Successor & successio quid. Item heres quis dicatur, & vnde.
- 6 Successio quomodo deferretur heredibus.
- 7 Successionum ex voluntate morientium quatuor species, ex con- tractu, epistola testamento, codicillis.
- 8 Intestati successio ex presuntia defuncti voluntate deferretur.
- 9 Heredes habere mortuos, quare illorum inseresit.
- 10 Hereditatis diuisio in testamentariam, legitimam, & honora- riam.
- 11 Hereditatis finis, & num plus ius, quam res respiciat.
- 12 Hereditas successu mortui, non viuentis.
- 13 Heredis appellatio latissima, & bonorum possessor quando dicitur heres.

De negotiis, ¶ que inter se gerunt homines vinen- tes, & quæ pendente illorum vita sortiantur effe- ctum & robur, superioribus istius tertie partis Syn- tagmatis libris dictum esse abunde videtur. Nunc dicendum est de negotiis, quæ post mortem ex vo- luntate mortuorum in iure celebrem & difficilem plerumque habent questionem. Tanta enim est immortalis anime in mor- tali corpore dignitas, vt post corporis interitum proteget imperium, & reliquias cogitationum reliquat. Nihil est, vt ait Con- stantinus Cæsar, l. 1. C. de sacros. eccles. quod magis hominibus debeat, quam vt suprema voluntatis, postquam aliud velle non possunt, liber sit stylus, & licium quod iterum non redit arbitrium. ¶ Volun- tas ¶ tamen ex eo tempore pendet, quo anima corpori iur. cta est: sed effectus ad tempus, quo soluitur illa coniunctio, differunt, l. 1. de testam. in P. Et quia fati in humanum est visum, vitios quidem suam totam familiam a se alienare posse, morientibus autem ad- mittere huiusmodi licetiam: relicta eadem morituris potestas, quæ victuris permilla, §. fin. de lege Inf. Cani. toll. apud Iustinian. Et lege 12. tab. cautum, Cic. 2. de inuen. l. verbis legis, de verb. sig. l. 1. ad l. Falc. lib. 35. P. in 2. Paterfa. vti super familia pecuniæ sue sua leg. assit, si non esto. Alioquin vt dicebat Plat. 10. de leg. Horrida res, si mea mihi non licebit

liberis cuiusque volo dare, dum morior. Leges civiles quoque voluntates ad impleri fatigant: ut ipse Augulus de Virgili voluntate testatur.

Legibus aut seruanda fides, suprema voluntas.

Quod mandat fieri, subet. parere necesse est. idem in ca. illud, §. 2. l. i. §. si de fidei.

Et meminit Plinius. l. 7. c. 30. Et Papinianus, l. hereditas, §. 3. de penio hered. Quamuis, inquit, stricto iure, nulla teneantur actione ad monumentum faciendum, tamen principali aut pontificali auctoritate compelluntur ad obsequium supremae voluntatis. Et heres, qui iudicium defuncti post annum a iudice mortuus non implet, omnino lucro hereditatis exiit, §. si quis vero non imple. de hered. Et si in aucthen. auct. hoc amplius C. de fidei. Et in piis causis exsecutio testamentorum post annum ad episcopum deuoluitur, ea nos quidem, c. tua nobis, de testa. §. si quis a disiciatione, de eccl. in aucthen. collat. 9. In aliis, per ius canonicum, pontifex interdicat heredi contemnti implere voluntatem mortuatis fructus & alia emolumenta hereditatis percipere, ex auctoritate concilii Maguntini, §. si heredes, de testa. Eadem enim ratione quia iustum visum est mortuibus suarum rerum dispositionem componere, & visum est iustum ut rata de his haberetur horum voluntas. Perire enim aloguin, ut ait Seneca, 3. Declama. testamentorum auctoritas, si visum neglexerit imperia mortuorum. Et ita sublate leges, quae voluntates mortuorum, ne ad effectum perducerentur, impediebant, l. 1. de his quae poene nomi. in test. vel in codic. vel in l. 6. C. de i. 4. §. Et iustum causam manifeste offensa commississe rescriptum est eos, qui mariti testamenti factionem interdixissent, l. testamenti, 23. de inoff. testa. C. Publici iuris testamentum dicitur, l. 3. de testa. voluta vltima, lex, §. dispona. de nup. in aut. In publicis actibus nihil lege publica grauius, ut tradit Cicero, Philip. 2. in priuatis, nihil firmissus testamento. Et publice interesse responsum suprema hominum iudicia sortiri effectum, l. vel negare, quomodo testa. aper. Preceptum, quod in hac voluntatis vltima causa agitur, est electio vniuersi vel plurium ex viuentibus, qui in locum deficientis subrogentur, & vel subrogati quae placuerint mortuis faciant.

Et proinde negotia, quae hic tractantur, singulari nomine successionis vniuersalis dicuntur, & qui locum defuncti tenent, successores: & significantius, hereditaria successio, & successores heredes. Heres secundum aliquos, dicitur ab herede, id est, domino, litem Meta, §. ibi gl. ad leg. Aquil. Et proculdubio etiam verum est, successorem heredem dominum dictum a Pomponio Iurifconsulto, l. ob id, 44. eod. nam hereditas instituitur, dominum ad illos si velint, transferri, cum heredes, 2. de acquir. poss. Et pro herede egerere nihil aliud, quam pro domino se habere, ut pro her. veteres enim heredes pro domino appellabant, §. item extraneus, §. fin. de hered. qual. & differ. l. quaedam sunt, 62. de acquir. rer. dom. Sic Festus Pompeius, de verb. sign. heres apud antiquos, pro domino ponebatur. Aliis placuit heredem declinari ab herede, quod rebus defuncti inhereret, & locum defuncti teneat: & heres, & hereditas repraesentent defunctum, l. hereditas, de acquir. rer. dom. P. Alii ab aere, quod hereditas sit pecunia defuncti, quae ad nos peruenit. Nec aliquid a vero erit, inclinare nomen ab aere, heres, ut: quod est, occupo, ad ipso, & capio. Palam enim est, heredem non dici vere, nisi post aditam vel actam hereditate, l. pro herede, 20. de acquir. hered. l. si ex re domini, 28. §. fin. de stipul. seruar. P. l. l. Paul. lib. 4. Recep. sent. tit. 8. §. 6. quanquam aditione facta, retro trahatur effectus ad tempus mortis testatoris, l. heres quandoque §. 4. de acquir. rer. dom. l. omnia se re iura, 154. §. l. omnia hereditas, 181. de reg. iur. P. Ego non valde in his moror. Quamuis enim prior & posterior sententia repugnet orthographiae heredis, cum in priore non sit diphthongus, in postrema deficiat h. tamen opinio ad substantiam heredis & hereditatis, omnes accedere: & ita non esse disputandum perperam de nominum declinatione. §. Successio porro hereditaria deferretur heredi, vel voluntate testificata seu testatione constante, & expressa & probata voluntate defuncti, vel sine testatione ex voluntate praesumpta decedentium, §. Ex expressa & testata voluntate decedentium, pendunt quatuor succedendi in locum defuncti formulae, vel ex contractu, vel ex epitola, vel ex testamento, vel ex codicillis, §. Ex praesumpta voluntate, illa quae ab intestato dicitur, cum lex in subsidium voluntatis non expressae, mortuorum bona ad eos defert proximos, ordine & gradu, quos magis praesumit a praemortuo dilectos. Et ita eos heredes in fauorem defuncti facit. §. Interest enim eorum, heredes habere, l. §. quia defunctorum, de inter. og. act. l. 11. P. tit. 1. ut sint cum quibus possint congregari creditores eorum, & qui possint prehi-

bere ne bona temere ab illis occupentur. l. p. l. 1. de success. edic. l. 3. P. tit. 10. & ne iniuria afficiantur. Ad iniuriam enim pertinere visum fuit, sine herede decessisse, & bona debiti causa publicari, §. licet autem domino, cum suis vers. quib. ex caus. manu. non lic. apud Iustitia. Cum dubium non sit, iniuriam quoque ad tempus post mortem extendi posse: & famam laedi posse eorum, cuius & notati, lex iudiciorum, de accusation. l. cum hic status, §. si maritus, in 2. de donat. int. vir. §. 2. Et relatum est ab Aristotele, 10. Ethicor. ad Nico. res viuendum & famam ad defunctos peruenire: ut Iustinius raturus est, animam defuncti contristari ex perituro coniugis, §. nos igitur videntes, de nupt. colla. Iniuria porro existimatur infamis, bona defuncti veluti vacantia publicari, vel in solutum dari: quod fieri nequeat, quin ea publice profectantur & vendantur. Cuius inquit Cicero, pro P. Quintio, bona ex edicto possidentur, huius omnis fama & existimatio cum bonis simul possidentur, de quo libelli in celeberrimis locis constituntur, §. 6. §. P. Vlpianus, in l. qui autem, §. 1. quae in fraud. cred. l. 1. in fine, de sec. nupt. C. diuidit in tres species hereditatem, & ita successionem triplicem facit, testamentariam, legitimam, honorariam: quia defertur successio, vel ex testamenti, vel a lege sola, in l. statuliberi, 29. §. 1. de sta. l. P. l. 1. de pet. her. P. vel auctoritate praetoris, quae etiam honoraria dicitur. De quibus ordine nobis dicendum postea. §. Hereditas porro, quae tractatur in omnibus, est successio in vniuersum ius quod defunctus habuit tempore mortis, l. hereditas, 63. de reg. iur. in P. l. nihil aliud, 24. de ver. sign. P. ius maxime in successione potius, quam res ipsae hereditariae considerantur, l. 1. §. incorporatis, de ver. diuis. §. incorporales, de reb. corpo. vel incorp. & Pomponius leg. hereditatis appellatio, 119. de verb. sign. Hereditatis appellatio sine dubio continet etiam damnosam hereditatem: Iuris enim nomen est, sicuti bonorum possessio. Et Vlpian. l. quoties, §. heredes, de hered. insti. P. l. quaedam, §. nihil, de eden. P. Iuris successores sunt heredes, & si plures instituantur, diuidi a testatore ius inter eos oportet: quod si non fiat, omnes aequaliter heredes sunt. In quo & successio a contractu differt, quod contractus facti sit, & res non transeat sine traditione in contrahentem, l. consilio, de cur. fur. l. quoties, 15. C. de rei vindic. Estque hereditatis vniuersitatis ius, non rerum singularium, l. 1. Cod. de emtio.

Proinde quamuis plures heredes instituti sint, pro parte res tamen, habita ratione hereditatis, petere non possunt, sed partem pro indiuiso: quamquam postea iudicio familiae ericundae a comunione possint dicedere, l. non possumus, si pars her. pet. P. Monet & non considerari tantum corpora hereditatis, quantum ius: quod, quamuis corpora in successione non sint, tamen hereditas dicitur, l. hereditas, de pet. her. P. Hinc fit, ut certa rei heres institutus, si alius heres ei non coniungatur, omnium bonorum hereditatem obtineat, Papi. l. coheredes, 41. §. fin. de vulg. P. l. §. si ex fundo, §. si quis ita, 74. de her. insti. P. Ceterum, verba illa institutionis, quod defunctus habuit tempore mortis, indicant hereditatem esse successione in locum mortui, nec viuentis vllam dici hereditatem, l. 1. pro her. P. l. de hered. vel act. vend. l. neminem, l. qui superstitis, de acq. her. P. Et quamuis aditione hereditatis confundi videantur bona defuncti, & patrimonium heredis, l. debitoris, C. de pact. & tunc ex hereditate fiat proprium patrimonium successoris, l. sed si plures, §. filio, de vulg. P. tamen & ratione praeteriti temporis, hereditatem appellamus. Sicuti & insula dicitur etiam ea, quae nunc non est, sed fuit aliquando, l. insula, de acq. rer. dom. Semper tamen successores eiusdem iuris sunt in bonis defuncti, cuius erat defunctus cum viueret: nec plus nec minus quam ipse haberet in heredem transfunditur, l. heredem, l. qui in ius, §. l. quod ipse, l. priuilegia, l. nemo plus iuris, l. nemo plus commodi, de reg. iur. P. Et haec pertinent ad quoscunq; gradus successorum, & ad omnes species heredum: heredes enim omnes dicuntur, siue ab intestato succedant, nam & illi heredes dicuntur, & hereditas illorum successio, tit. de her. ab int. veni. §. de hered. quae ab int. deser. siue iure civili, siue iure praetorio, siue directe, siue per fidelicommissum, l. heredis appellatio, 170. de verb. signif. l. antiquitas, de usufr. C. Et bonorum possessio quoque hereditas dicitur, l. 2. de bon. posse. P. l. hereditatis appellatio, 138. de ver. sign. l. 2. §. 3. de pet. her. quamuis a praetore fiat bonorum possessor, non heres, sed quasi heres, §. quos autem praetor, de bono poss. ap. Iustin. l. 1. de possess. her. pet. Ita heres nomen est acquisitionis domini: & pro herede, pro dominio erat egerere, §. si de her. qual. & differ. post mortem videlicet dominorum, qui potius maluit sibi reuerare, quam hereditas ante distribueret. Quod per pulcre docet Horatius, Sermo. 2. Sat. 3. his verbis;

Pauper Opimius argenti positus intus & auris;

Qui Vescianum fessis potare diobus

Campana solitus trulla, vappamque pressit:
Quondam lethargo grandi est oppressus, ut heres
pa n circum loculos & clauis leuis onanque
Curreret: hunc medicus multum celer atque fidelis
Excitat hoc pacto. Mensam poni iubet, atque
Effundit sacros numorum: accedere plures
A numerandum: hominem sic erigit: addit & illud,
Verua custodis auides tam hoc auferet heres.
Men viuo: ut vinas igitur vigila, hoc age.
Quidam? &c.

De Hereditate, quæ ex Contractu defertur: primumque ex donatione causa mortis.

Cap. 2.

Lib. 2. Instit. tit. 7. Lib. 39. P. tit. 6. Lib. 8. C. tit. 57.

- 1 Hereditas defertur ex donatione causa mortis, & ex pacto quomodo.
- 2 Donatio causa mortis quomodo fiat, quid, quomodo legato conueniat, reuocatur ante mortem, pramortem donatario. eod. 4. §. 6.
- 3 Mortis causa donationis, & mortis causa opinionis differentia.
- 7 Legatum in quibus differat a donat. cau. mor.
- 8 Donatio causa mortis quomodo differat a donatione inter vivos, in sinuatione num egest, & quando aequiparetur vltima voluntati. §. nu. 9.

Defertur hereditas † ex contractu, vel ex donatione causa mortis, vel ex pacto. Donatio hæc, mortis causam habet, scilicet cogitationem mortis in genere vel in specie propter instantem & imminens periculum: vel cum ea lege alicui donatur, vt post mortem tantum valeat donatio, l. 2. §. 4. §. 6. de mor. caus. donat. P.

† Mortis causa donatio est, vt ait Iulianus. §. mortis causa donatio, de donation. apud Iustin. que propter mortis sit suspensionem, cum quis ita donat, vt si quid humanitus ei contigisset, haberet is, qui accepit: sin autem superuixisset, qui donauit acciperet. Marcellus autem sic explicat, l. de mor. caus. donat. P. mortis causa donatio est, cum quis habere se maualt, quam cum cui donat: magisque cum cui donat quam heredem suum.

† Mortis consideratio in istis donationibus, donantis est: nam si mortis alterius causa fiat donatio, aut si alius moriatur, alius capiat, mortis capio dicitur, l. qui pretio, 8. l. si mulier, 1. 1. & l. mortis causa caumus, 8. de mor. cau. donatio. P. quæ differat a donatione causa mortis. Et rursus donatio facta mortis causa differt ab ea, qua moriens donat: nam nostra reuocabilis, hæc minime, l. Seia, §. fin. & l. ubi ita donatur, eod.

† Vique adeo vt magis videatur affinis hæc donatio legato, quod vltima voluntate fit, §. 1. de dona. apud Iustin. l. fin. de donat. cau. mor. C. l. illud generatiter, & l. Marcellus, §. si eo sit. P. quam alteri contractui. Nam quemadmodum ex legatis, sic ex hac donatione detrahitur Falcidia, l. in donationibus, & l. pen. C. ad leg. Falo. l. ubi ita donatur, in fin. & l. Seia, in vir. muliere, de dona. cau. mor. P. & quemadmodum recepta est institutio in legatis fideicommissoria, sic & in his donationibus, l. 1. C. eod. l. ei cui, eod. P. Qui potest legata capere, potest & donationes causa mortis accipere, l. omnibus, eod. In vtrisque sicut in omni vltima voluntate, quinque desiderantur testes, l. 1. & fin. de codic. C. l. fin. de dona. caus. mor. C. Et qui potest testari legare ve filiusfam. ex priuilegio militari vel alio potest mortis causa donare, in l. Marcellus notat, eod. P.

† Item sicut legatum reuocari potest vsque ad mortem per testatorem, l. 3. §. fin. & l. 4. de ad. m. lega. P. & a morte testatoris cedit dies tantum legatorum pure vel in diem certam relictorum, l. a Titio, de far. P. cum similib. ibi not. & ti. quan. dies leg. ced. eod. P. si donatio hæc nec perficitur, nisi morte donantis, l. non videtur, de donat. cau. mor. l. mortis causa donatio dum pendet, eod. Vt ante traditum ex hac causa, repeti & condici potest penitentia l. qui mortis causa, eod. §. 1. de donat. l. non omnis si cer. pet. P. l. Senatus, §. donatio in sine, si cert. pet. Quod tamen ita demum putat Guill. Benedictus, in c. Raynatus, in ver. testam. 4. num. 23. locum habere & reuocari, si ius commemoratio mortis donantis donatio fiat. Nam si alia persona, inquit, in illa dispositione adiciatur cuius interstit non reuocari, irrevocabilis est. & inter vivos facta censetur. Baldus, in l. pro hereditariis, in sine, de heredita. actio. ponit exemplum, si mulier viro dotem dedit, & actum sit, quod post mortem mulieris in matrimonio precedentis relictis liberis

dos a marito tenetur pro ipsis liberis, vultque donationem esse inter vivos, propter personam aduentitiam filiorum. Curran euententia aduersari videtur ex diametro l. de de preleg. P. & l. Seia, de mort. cau. donatio. vbi huiusmodi personæ adiciuntur: & nihilominus, si non perleuerauerit donans, reuocare potest. Quod & animaduertit Alexander, in l. que dotis solis. mar. P. Et ego lubens contra Baldum subscribo, quia actus agentium & adiectorum, intelligendi sunt consideratione negati de quo agitur, l. si uno anno, locat. P. c. intelligencia, de ver. signifi. Agitur autem hic de donationis causa, quæ sui natura irrevocabilis est. Quare nec eius actus operabitur ultra agentium voluntatem, l. non omnis, C. de reb. cred. † Præterea similis legato donatio hæc, vt quemadmodum legatum mortuo legatario ante testatorem expirat, l. vni, §. in primo, de caduc. toll. C. sic moriente donatario causa mortis, ante donatorem censetur donatio reuocata, l. Seia, de mort. caus. donatio. vel si donans ex infirmitate conualuerit, ob cuius metum donauerat, l. si filiofam. eod. P. Et si res donata non possit restituere, forsan quod alienata sit, restituetur pretium & lucrum, l. illud, in sine, & l. si cui mortis causa, & in l. de mor. cau. donat. P. † Sunt tamen alia capita, in quibus donatio hæc & legatum distinguntur: vt quod donans in annos singulos, vnam facere videatur donationem, l. Senatus, §. si eod. Si fiat tamen legatum in annos singulos, plura dices esse legata, Arzo, in Sum. de donat. cau. mor. Item quod donatio hæc a donante percipitur, l. 1. eod. P. legatum ab herede, §. legatum, de lega. l. legatum, de leg. l. 2. r. quor. lega. P. Nec potest filiusfam. testamentum facere & in eo legare etiam volente & permittere patre, l. qui in potestate, de testa. & l. si tantum, C. qui testa. fac. pess. Potest tamen eodem patre, ermittente, donare causa mortis, l. tam is, de donatio. cau. mor. P. Sunt & alia differentia, quas notat gloss. in §. 1. ad verb. fere, donat. Nam secundum formulam contractus nomen induit effectum, quodammodo cum vltima voluntate consentit.

† Nec tamen omnino naturam donationis habet inter vivos, neque vltimæ voluntatis: etenim distat ab aliis donationibus, quod morte donantis confirmetur, l. ubi ita donatur, eod. nec indiget in sinuatione, secundum necessitatem aliarum donationum, l. fin. de don. cau. mor. Quamuis hodie in Gallia in sinuati debeat ratione constitutionis Molinensis. Sed & in donatione inter vivos, constitutum scilicet que ad quis dicat se alieno nemine possidere, transfert possessionem in donatarium, l. quisquis, in sinuata glo. in ver. credatur, C. de donatio. In donatione autem causa mortis, diuersum: Quia intentio fit donantis vt se malit possidere, quam eum cui donat, l. de mor. cau. donatio. P.

† Angelus Aretinus autem in quæstione, num aequiparetur donatio causa mortis vltimæ voluntati, tria esse considerata monet, Ang. Areti. in §. de donatio. apud Iustin. num. 6. ordinationem, confirmationem, & effectum: Nam quod pertinet ad ordinationem, magis ad contractum accedit, ita intelli. gloss. in l. 2. de de prelega. Et proinde quæ de donatione inter vivos diximus suo loco, perpendenda sunt: quia in donatione, hoc modo considerantur traditio, stipulatio, pactum duorum pluriumve, que in legatis cessant. Ratione etiam confirmationis, magis hæc donatio accedit contractui: quia in ea non expectatur aditio hereditatis, quemadmodum in legatis, gloss. in l. post legatum, §. pen. de iis quib. vt indig. P. Quod autem pertinet ad effectum, magis accedit vltimæ voluntati respectu rei vindicationis quæ vtrisque lucifloribus competit, l. si mortis, de mor. caus. donatio. habetque in vtrisque ius accrescendi, l. vni, §. fin. de cad. toll. Cod. l. si vmbi & Titio, de verbo. oblig. P. Quare & per hanc fidei quodammodo successione hereditariam ex voluntate defuncti, si potissimum sit vniuersorum bonorum, concludendum est. Sed hic si cesset proprie non dicitur heres, sed donatarius causa mortis. Ideo locus hic nõ est vt successione explicetur tractatus, & si ficit scupulum hunc leui manu remouisse.

De Successione mortui, quæ pacto defertur.

Cap. 3.

- 1 Hereditas pacto quot modis deferatur.
- 2 Pactum de hereditate mortui valet.
- 3 Fratrum discordia ob bona.
- 4 Stipulationes ex Senatus. Pegasiano qua.

Omnis ius, quo vitmur, † consistit vel in acquirendo, vel in conseruando, vel minucendo. Aut enim id agimus, quemadmodum